

*Иван Матић**

Институт за политичке студије, Београд

КОНТРАКТУАЛИЗАМ, КОНТРАКТАРИЈАНИЗАМ И ИЗАЗОВИ ТЕОРИЈЕ ДРУШТВЕНОГ УГОВОРА У САВРЕМЕНОЈ ФИЛОЗОФИЈИ

Тема овог рада и излагања ће бити изазови теорије друштвеног уговора у савременој филозофији политике. У првом делу рада ће бити размотрен контрактуализам, то јест, рана модерна теорија друштвеног уговора чији су главни представници Хобс, Лок и Русо, са посебним освртом на оквири тадашњег антрополошког знања који су њихове основне претпоставке чинили смисленим. Срж ових теорија се заснивала на открићу да држава није постојала одувек, те на претпоставци да је њен настанак утемељен на међуљудској сагласности и преносу изворних природних права. У другом делу рада ћемо прегледати нека од основних антрополошких открића која су „затворила” многа питања које су контрактуалисти поставили, али и отворила нове области у којима филозофија може остварити допринос. Овде се најпре истиче повезивање етнолошког познавања народа који живе у родовско-племенским заједницама са раним историјама древних народа попут старих Грка и Римљана. У трећем делу ћемо се посветити анализи контрактаријанизма, односно савремене теорије друштвеног уговора, чији главни аутори, Ролс и Нозик, праве отклон од изворног домена ове теорије и окрећу се спекулативним питањима. Ови теоретичари напуштају питање настанка државе и уместо тога анализирају хипотетичке сценарије који оправдавају или, пак, доводе у питање актуелну расподелу добара. Напоследку ћемо размотрити како се савремени теоретичари друштвеног уговора могу надовезати на открића других друштвених наука у покушају да одговоре на питање узрока и тока настанка државе.

Кључне речи: контрактуализам, контрактаријанизам, Хобс, Лок, Русо, Ролс, Нозик.

* Имејл адреса: ivan090790@gmail.com; ORCID: 0009-0004-9600-7078.